

Sylabus předmětu SOCIOLOGIE – informace o předmětu

Cíle předmětu

Ve výuce budou studenti seznámeni s obecnými teoretickými přístupy k analýze společnosti jako celku a jejich substruktur, zejména k ekonomické substruktuře společnosti. Přednášky v předmětu poskytnou studentům teoretický výklad k hlubšímu samostudiu složitých sociálně ekonomických jevů a procesů. Cílem je metodologický výklad makrosociálních a mikrosociálních problémů, na které navazuje výuka konkrétních ekonomických vědních disciplín. Výuka předmětu má přispět k rozvoji sociologického myšlení a k sebereflexi role občana.

Osnova

- 1. Předmět sociologie a její hlavní teoretické směry
- 2. Společnost a její vývoj
- 3. Sociální skupiny
- 4. Sociální struktura společnosti
- 5. Sociální konflikty
- 6. Interpretativní sociologie
- 7. Komplementární přístup k výkladu sociálních jevů
- 8. Sociologické disciplíny makrosociální a mikrosociální
- 9. Sociologie práce
- 10. Profesně kvalifikační struktura pracovníků v ekonomice
- 11. Sociální systém podniku
- 12. Pracovní skupiny
- 13. Využití sociologického výzkumu v ekonomice

1. Předmět sociologie a její hlavní teoretické směry

Vznik sociologie jako vědy. Objekt a předmět sociologie. Základní školy a směry v sociologickém myšlení. Vývoj československé a české sociologie.

2. Společnost a její vývoj

Vznik lidové společnosti. Základní sociologická paradigmat rozvoje společnosti. Globální problémy společnosti a problematika přežití. Zaměstnanost jako jeden z nástrojů globální rovnováhy.

3. Sociální skupiny

Jedinec a sociální skupina, skupina a společnost. Členění sociálních skupin. Formální a neformální skupiny, hierarchický a synergetický princip organizace, vztah k demokratické společnosti. Referenční skupiny, pohyb jedince mezi skupinami. Sociální pozice a sociální role.

4. Sociální struktura společnosti

Třídní, konsensuální a stratifikační paradigmat sociální struktury společnosti. Změny sociální struktury jako důsledek sociálně ekonomického pohybu společnosti. Výzkum sociální struktury (Machornin a současnost).

5. Sociální konflikty

Teorie konfliktů jako protiklad konsensuálních teorií. Coserova analýza sociálního konfliktu. Krajně kritická verze teorie konfliktu v díle Ch. Millse. Dahrendorfovo pojetí sociálního

konfliktu. Systematická verze sociologie konfliktu R. Collinse.

6. Interpretativní sociologie

Symbolický interakcionismus a jeho zdroje. G. Mead, Ch. Cooley a W. Thomas a jejich pojetí člověka jako aktivní a tvůrčí bytosti. Goffmanova a Duncanova verze sociálního řádu.

Etnometodologie jako rozhraní mezi symbolickým interakcionismem a fenomenologickou sociologií. Garfinkelovo pojetí společnosti. Fenomenologická sociologie a její podstata v díle A. Schutze.

7. Komplementární přístup k výkladu sociálních jevů

Problematika institucí v moderní společnosti. Termín "byrokracie" v sociologickém kontextu. Otázka dvojakosti moci a komunikace ve společnosti.

8. Sociologické disciplíny makrosociální a mikrosociální

Sociologie politiky, národa, kultury, morálky. Sociologie kultury, osobnosti, výchovy, inteligence, volného času, sídel, města a vesnice a sociální patologie.

9. Sociologie práce

Předmět a struktura sociologie práce. Vývoj sociologie práce. Práce jako sociologická kategorie. Základní směry společenských přeměn práce. Práce, životní způsob a volný čas.

10. Profesně kvalifikační struktura pracovníků v ekonomice

Profesně kvalifikační struktura pracovníků v ekonomice. Struktura sociálních skupin. Sociální pozice a sociální role. Charakteristika profese. Charakteristika základních skupin dělnických profesí. Charakteristika profesí specialistů.

11. Sociální systém podniku

Sociálně demografická struktura pracovníků v ekonomice. Charakteristika sociálního systému podniku. Struktura sociálního systému podniku a strategie jeho rozvoje.

12. Pracovní skupiny

Vymezení pracovní skupiny a specifické druhy pracovních skupin. Chování pracovníka v pracovní skupině. Pracovní a sociální adaptace pracovníků. Pracovní konflikty a jejich řešení. Participace v pracovním procesu.

13. Využití sociologického výzkumu v ekonomice

Místo sociologického výzkumu v sociologické teorii. Objekt a předmět sociologického výzkumu při aplikaci na ekonomickou sféru společnosti. Možnosti využití sociologického výzkumu při zkoumání makroekonomických a mikroekonomických procesů a jevů.

Literatura

povinná literatura

- DRUCKER, P. F. *Fungující společnost*. Praha: Management Press, 2011. ISBN 80-7261-098-8. [info](#)
- GIDDENS, A. *Sociology*. 6 th edition. Cambridge: Polity Press, 2010. ISBN 978-07-4564-358-8. [info](#)
- MALÁTEK, V. a kol. *Sociologie pro ekonomy*. Karviná: OPF SU, 2007. ISBN 369-07-200. [info](#)
- NOVÝ, I., SURYNEK, A., KOL. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha: GRADA Publishing, 2006. ISBN 80-247-1705-0. [info](#)
- KELLER, J. *Úvod do sociologie*. Praha: SLON, 2000. ISBN 80-85850-25-7. [info](#)

doporučená literatura

- KRAMER, M. W. *Organizational Socialization. Joining and Leaving Organizations*. Cambridge: Polity Press, 2010. ISBN 978-0-7456-4634-3. [info](#)
- GIDDENS, A. *Socjologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe, 2007. ISBN 978-83-01-14408-1. [info](#)
- BEDRNOVÁ, E., NOVÝ, V. *Psychologie a sociologie v řízení firmy*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7175-010-7. [info](#)
- PETRUSEK, M., KOL. *Sociologické školy, směry, paradigmata*. Praha: SLON a Sociologický ústav AVČR, 1996. ISBN 80-85850-04-4. [info](#)
- PROCHOVNÍK, Š. *Obecná sociologie*. Ostrava: VŠB, 1991. ISBN 80-7078-090-8. [info](#)

Ukončení předmětu:

Předmět je zakončen písemnou zkouškou v podobě testu. Test obsahuje 10 otázek. Za každou dobře zodpovězenou otázku je 10 bodů. Minimální počet bodů je 60b.